

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

13/60

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โทร. 2816633 ต่อ 310

ที่ นร (รคก.) 1015/461

วันที่

13 ธันวาคม 2542

เรื่อง ขอเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

ตามที่คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ ได้มีการประชุมครั้งที่ 36/2542 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2542 โดยมีเรื่องเพื่อทราบและพิจารณาที่เสนอโดยหน่วยงานนั้น

สศช. ในฐานะเลขานุการฯ เห็นสมควรเสนอเรื่องที่คณะกรรมการฯ ได้มีมติแล้วต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป 4 เรื่อง ดังนี้ (เอกสารจำนวน 90 ชุด)

1. ภาพรวมโครงการและแหล่งเงินที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาผู้ว่างงานที่มีการศึกษา (สศช.)
2. ผลการดำเนินงานโครงการจ้างบัณฑิตอาสาและผู้มีประสบการณ์ด้านการเงิน เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์ส่งเสริมสหกรณ์รายหมู่บ้าน (รส.)
3. การรับงานไปทำที่บ้านเพิ่มรายได้ทางเศรษฐกิจ บรรเทาปัญหาทางสังคม และลดผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ (รส.)
4. ยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก (พณ., กษ.) (ส่งเอกสาร เข้าวันที่ 21 ธ.ค. 42)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นายสรรเสริญ วงศ์ชะอุ่ม)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ

ยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ ได้เสนอยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก 12 ชนิด ประกอบด้วย ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย กาแฟ ปาล์มน้ำมัน ลำไย สับปะรด ทุเรียน ถั่วลิสง และกุ้งกุลาดำ ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ (คสช.) เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2542 คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลัก ตามที่เสนอ และมอบหมายให้คณะกรรมการหรือองค์กรที่ดูแลสินค้าเกษตรแต่ละชนิด รับไปพิจารณาในรายละเอียด แล้วรายงานผลให้คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจทราบ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ได้ออกมาตรการต่างๆ ในอันที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ แต่เนื่องจากสินค้าเกษตรมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ การตัดสินใจของเกษตรกรผู้ผลิต สถานการณ์ราคาในตลาดโลก ทำให้ยังคงมีปัญหาราคาสินค้าตกต่ำอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์จึงได้พิจารณาร่วมกันในการกำหนดยุทธศาสตร์สินค้าเกษตรหลักเพิ่มเติม เพื่อเร่งรัดการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

1. ข้อเท็จจริง

1.1 สภาพทั่วไป

(1) ราคาสินค้าในตลาดโลก

จากปี 2537 ถึงปี 2542 ราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะข้าว ยางพารา น้ำตาล และกาแฟ

ราคาสินค้าเกษตรในตลาดสำคัญของโลก

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐฯ

สินค้า	1 ปีที่แล้ว	2 ปีที่แล้ว	6 เดือน ที่แล้ว (มิ.ย. 42)	ปีที่แล้ว (ปี 2541)	3 ปีที่แล้ว (ปี 2538)	5 ปีที่แล้ว (ปี 2537)
ข้าว (ตัน)	290	290	315	365	470	365
ข้าวโพด (บุชเชล)	1.81	1.87	2.01	2.12	2.68	1.96
ฝ้าย (ปอนด์)	0.49	0.50	0.58	0.64	0.71	0.72
ยางพารา (ปอนด์)	0.42	0.44	0.36	0.40	0.66	0.72
น้ำตาล (ปอนด์)	0.06	0.07	0.06	0.90	0.11	0.14
น้ำมันปาล์ม (ปอนด์)	0.17	0.16	0.21	0.29	0.28	0.35
ถั่วเหลือง (บุชเชล)	4.48	4.54	4.43	5.65	6.76	5.46
กาแฟ (ปอนด์)	1.10	1.05	1.20	1.19	1.25	1.70

ที่มา : Asia week, 3 ธันวาคม 2542

(2) ราคาสินค้าเกษตรในประเทศไทย

จากปี 2538 ถึงปี 2541 ราคาสินค้าที่เกษตรกรขายได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายยกระดับราคาสินค้าของรัฐบาล ภาวะภัยธรรมชาติของโลกประกอบกับการอ่อนตัวลงของค่าเงินบาท จาก 31.40 บาทในปี 2540 เป็น 41.00 บาท ในปี 2541 แต่กลับแข็งตัวขึ้นเป็น 37.58 บาท ในช่วงมกราคม-พฤศจิกายน 2542 ทำให้ราคาสินค้าเกษตรในปี 2541 มีราคาสูงเป็นประวัติการณ์ ถึงแม้ราคาในปี 2542 จะลดต่ำลง แต่ก็ยังทำให้แนวโน้มของราคาโดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปี ยังคงเพิ่มขึ้นในสินค้าสำคัญ เช่น ข้าว ปาล์มน้ำมัน สับปะรดและถั่วเหลือง ส่วนมันสำปะหลังและอ้อย มีแนวโน้มราคาลดลง เนื่องจากราคาของสินค้านี้ดิ่งลงลดต่ำลงมากในปี 2542

เปรียบเทียบราคาเกษตรกรขายได้

สินค้า	หน่วย	2538	2539	2540	2541	2542 (มค.-พย.)	อัตราเพิ่ม
1. ข้าวนาปี	บาท/ตัน	4,053	5,189	5,659	6,649	5,530	9.08
2. มันสำปะหลัง	บาท/กก.	1.16	0.91	0.71	1.38	0.77	-3.46
3. อ้อยและน้ำตาล	บาท/ตัน	629.21	598.20	623.98	750.23	500.00	-2.31
4. ปาล์มน้ำมัน	บาท/กก.	2.05	2.02	2.17	3.36	2.26	7.29
5. สับปะรด	บาท/กก.	2.12	2.86	3.38	5.33	2.34	10.34
6. ถั่วเหลือง	บาท/กก.	7.96	8.08	8.96	9.22	8.98	3.80

(3) ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิต

ถึงแม้ราคาจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในระยะ 5 ปีมานี้ แต่ต้นทุนก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย ทำให้ผลตอบแทนลดลง ในสินค้าสำคัญ เช่น ข้าวนาปี มันสำปะหลัง และอ้อย

หน่วย : บาท

สินค้า	2538/39	2539/40	2540/41	2541/42	2542/43	Growth
1. ข้าวนาปี						
ต้นทุนต่อตัน	4,163.00	4,460.00	4,285.00	4,870.00	4,789.00	3.75
ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	4,944.00	5,513.00	6,654.00	5,784.00	5,530.00	2.76
ผลตอบแทนสุทธิต่อตัน	781.00	1,053.00	2,369.00	914.00	741.00	- 2.44
2. ข้าวนาปรัง						
ต้นทุนต่อตัน	2,706.00	2,944.00	3,246.00	3,190.00	-	6.09
ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	4,490.00	4,673.00	6,881.00	5,015.00	-	7.45
ผลตอบแทนสุทธิต่อตัน	1,784.00	1,729.00	3,635.00	1,825.00	-	8.45
3. มันสำปะหลัง						
ต้นทุนต่อตัน	669.64	687.81	754.50	838.52	758.55	4.58
ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	1,000.00	680.00	1,260.00	920.00	680.00	- 4.58
ผลตอบแทนสุทธิต่อตัน	330.36	-7.81	505.50	81.48	-78.55	-
4. อ้อย						
ต้นทุนต่อตัน	460.62	476.83	587.67	584.10	562.31	6.10
ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	598.20	623.98	750.23	500.00* (ขั้นต้น)	450.00* (ขั้นต้น)	-7.60
ผลตอบแทนสุทธิต่อตัน	137.58	147.15	162.56	-84.10	-112.31	-
5. ปาล์มน้ำมัน						
ต้นทุนต่อตัน	1,410.00	1,330.00	1,520.00	1,900.00	1,580.00	6.02
ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	2,050.00	2,020.00	2,170.00	3,370.00	2,260.00 (มค.-พย.)	7.32
ผลตอบแทนสุทธิต่อตัน	640.00	690.00	650.00	1,470.00	680.00	9.17
6. อ้อยประด						
ต้นทุนต่อตัน	1,340.00	1,450.00	1,460.00	1,660.00	2,050.00	10.36
ราคาเกษตรกรขายได้ (บาท/ตัน)	1,460.00	2,120.00	2,830.00	3,330.00	5,230.00	35.03
ผลตอบแทนสุทธิต่อตัน	120.00	670.00	1,370.00	1,670.00	3,180.00	111.02

* ราคาอ้อยขั้นต้น ที่เกษตรกรขายได้ ณ หน้าโรงงาน

(4) ผลผลิตสินค้าเกษตรของไทย

จากแนวโน้มของราคาที่สูงขึ้น ใจให้เกษตรกรขยายการผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับสภาพดินฟ้าอากาศที่เหมาะสม ทำให้ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมันและสับปะรด ก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำในปี 2542/43 ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่กำลังอยู่ในระยะเก็บเกี่ยวในขณะนี้

หน่วย : ล้านตัน

	ผลผลิต			Growth ปี 2541/42-2542/43
	2540/41	2541/42	2542/43	
1. ข้าวนาปี	18.789	18.449	18.978	2.87
2. มันสำปะหลัง	15.591	16.507	18.509	12.13
3. อ้อยและน้ำตาล	43.466	50.331	52.360	4.03
4. ปาล์มน้ำมัน	2.681	2.464	3.147	27.72
5. สับปะรด	2.083	1.787	2.353	31.64
6. ถั่วเหลือง	0.338	0.335	0.340	1.49

(5) ความตกลงการค้าระหว่างประเทศ

จากการเจรจาความตกลงว่าด้วยการเกษตรภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) การค้าสินค้าเกษตรจะเสรีและเป็นธรรมมากขึ้น เนื่องจากมีการลดการอุดหนุนการผลิตและส่งออก ราคาสินค้าในตลาดโลกในระยะยาวจะมีเสถียรภาพมากขึ้น

อย่างไรก็ตามราคาสินค้าเกษตรบางชนิด เช่น มันสำปะหลัง จะมีแนวโน้มลดลง เพราะเป็นสินค้าที่ใช้ทดแทนธัญพืชในสหภาพยุโรปซึ่งราคามีแนวโน้มลดลงเนื่องจากสหภาพยุโรปต้องลดการอุดหนุนลง

นอกจากนี้ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีสินค้าเกษตรบางชนิด เช่น กระเทียม หอมหัวใหญ่ ถั่วเหลือง เนื่องจากต้องเปิดตลาดมากขึ้นตามข้อผูกพันและสาธารณรัฐประชาชนจีนจะเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ซึ่งจะส่งออกสินค้าประเภทนี้มาประเทศไทยมากขึ้น สำหรับน้ำมันปาล์มจะได้รับผลกระทบจากเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ซึ่งไทยจะต้องเปิดตลาดน้ำมันปาล์มในปี 2543

จากข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวจะเป็นผลให้ระดับราคาสินค้าที่ไทยไม่มีศักยภาพในการแข่งขันมีระดับราคาลดลง

1.2 สภาพปัญหาสินค้าเกษตร

สินค้าเกษตรของไทยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ตามสภาพการผลิตและการค้า ดังนี้

กลุ่มที่ 1 สินค้าผลิตเพื่อส่งออก เป็นสินค้าที่ราคายภายในประเทศถูกกำหนดจากตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อยและน้ำตาล สับปะรด กาแฟ ลำไยทุเรียน ถั่วลิสง และกุ้งกุลาดำ ปัญหาราคาสินค้าตกต่ำที่เกิดขึ้นในสินค้ากลุ่มนี้เกิดจาก

(1) ราคาสินค้าในตลาดโลกมีแนวโน้มลดลง ทำให้ราคาในประเทศลดต่ำลงด้วย โดยเฉพาะ ข้าว ยางพาราและน้ำตาล

(2) การส่งออกเกือบทั้งหมดเป็นการส่งออกสินค้าขั้นปฐมซึ่งมีราคาต่ำและต้องแข่งขันกับประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีค่าแรงต่ำกว่า ทำให้สินค้าไทยไม่สามารถขายได้ในราคาที่สูง เช่น ข้าว น้ำตาล กาแฟ และกุ้งกุลาดำ

(3) สินค้าบางชนิดมีปัญหาในเรื่องของคุณภาพทำให้ถูกกดราคาในต่างประเทศ เป็นผลให้ราคาในประเทศตกต่ำด้วย เช่น ลำไย ทุเรียน และกาแฟ

(4) ผลผลิตที่ออกสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมากในระยะเวลานั้น ๆ ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ โดยเฉพาะข้าว สับปะรด ลำไยและทุเรียน

กลุ่มที่ 2 สินค้าผลิตเพื่อใช้ในประเทศ เป็นสินค้าที่ตลาดหลักอยู่ในประเทศ แต่มีการนำเข้าบ้างเมื่อผลผลิตได้รับความเสียหาย หรือส่งออกในปีที่ผลผลิตได้ผลดีมีมากเกินความต้องการ แต่ปริมาณนำเข้าและส่งออกมีไม่มากนัก เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน หอมหัวใหญ่และกระเทียม เป็นต้น ปัญหาที่ทำให้ราคาสินค้าในกลุ่มนี้ตกต่ำเกิดจาก

(1) การรุงใจในเรื่องราคาทำให้เกษตรกรขยายการผลิตมากเกินความต้องการ

(2) ช่วงเก็บเกี่ยวซึ่งมีผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก

(3) คุณภาพของผลผลิตซึ่งบางครั้งต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้ราคาสินค้าตกต่ำ

(4) การลักลอบนำเข้าสินค้าราคาถูกจากประเทศเพื่อนบ้าน

กลุ่มที่ 3 สินค้าที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ สินค้าในกลุ่มนี้มีการผลิตในประเทศแต่ปริมาณที่ผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่เหมาะสม ไม่สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ ทำให้มีการนำเข้าเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ถั่วเหลืองและฝ้าย

สินค้าในกลุ่มนี้ รัฐบาลอำนวยความสะดวกให้มีการนำเข้าโดยเสรี ในอัตราภาษีศูนย์ แต่มีข้อแม้ให้ผู้นำเข้าให้การดูแลเกษตรกรโดยรับซื้อผลผลิตในประเทศในราคาที่กำหนด ซึ่งเกษตรกรได้รับความพอใจ ปัญหาของสินค้าในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่จะเกิดเมื่อผลผลิตมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ทำให้ขายไม่ได้ราคาตามที่กำหนด

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำที่ผ่านมา

2.1 องค์การที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ในขณะนี้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติประมาณ 10 คณะ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายทั้งด้านการผลิต การตลาดและการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ คณะกรรมการดังกล่าวส่วนใหญ่จะมีรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน เช่น คณะกรรมการนโยบายข้าว คณะกรรมการนโยบายมันสำปะหลัง คณะกรรมการนโยบายถั่วเหลืองและพืชน้ำมันอื่น คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เป็นต้น

2.2 แนวทางการยกระดับราคาสินค้า การยกระดับราคาสินค้าเกษตร มีการดำเนินงานโดยกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

(1) การแทรกแซงราคา โดยออกรับซื้อผลผลิตจากพ่อค้าหรือเกษตรกร ในราคานำตลาด เพื่อกระตุ้นให้ราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น

(2) การปกป้องผู้ผลิตในประเทศ เป็นการกำหนดโควตา กำหนดภาษีนำเข้าในระดับสูง หรือกำหนดสัดส่วนการนำเข้าต่อการรับซื้อผลผลิตในประเทศ ทำให้สินค้าในประเทศไม่ได้รับการแข่งขันจากสินค้าต่างประเทศ

(3) การควบคุมปริมาณการผลิตเป็นการจัดระเบียบการผลิต เพื่อให้มีปริมาณผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หรือการชะลอผลผลิตไม่ให้ออกสู่ตลาดมากเกินไปเกินความต้องการ

2.3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

2.3.1 กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินงานในเรื่อง ดังนี้

(1) การแทรกแซงราคาสินค้า โดยใช้เงินจากกองทุนช่วยเหลือเกษตรกร ในการออกแทรกแซงตลาด ผ่านทางองค์การคลังสินค้า ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน สถาบันเกษตรกร ให้รับซื้อสินค้าจากผู้ที่เกี่ยวข้องในราคามัดตลาด เช่น ข้าว มันสำปะหลัง น้ำมันปาล์ม สับปะรด หอมหัวใหญ่ หอมแดง กระเทียม ไข่ไก่ มะนาว เป็นต้น

มาตรการแทรกแซงตลาดเป็นมาตรการที่ดี เพราะเป็นการกระตุ้นตลาดให้มีการแข่งขันรับซื้อ ช่วยให้ราคาสินค้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่พบว่าการดำเนินงานบางครั้งไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาดังต่อไปนี้

- การดำเนินงานล่าช้า ทำให้ประโยชน์ตกกับพ่อค้าแทนที่จะตกแก่เกษตรกร
- การรับซื้อผลผลิตโดยภาครัฐมีประสิทธิภาพต่ำทำให้เกิดความสูญเสีย มาก ทั้งในเรื่องค่าใช้จ่ายและปริมาณผลผลิต
- ความไม่โปร่งใสในการดำเนินงาน ทำให้เกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์ตามที่ควรจะเป็น

(2) การปกป้องผู้ผลิตในประเทศ โดยการออกประกาศเป็นเงื่อนไขในการนำเข้า เพื่อให้ราคานำเข้าสูงกว่าราคาในประเทศ หรือการกำหนดปริมาณการนำเข้า เช่น น้ำมันปาล์ม ถั่วเหลือง ข้าวโพด และไหม เป็นต้น

มาตรการนี้ถึงแม้จะช่วยปกป้องเกษตรกรผู้ผลิตในประเทศ แต่ก็มีผลทำให้ราคาสินค้าต่อเนื่องมีราคาสูงขึ้น และทำให้การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตสินค้าที่ได้รับการปกป้องมีการปรับปรุงประสิทธิภาพได้ช้าลง

2.3.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินงานในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การควบคุมปริมาณการผลิต เป็นการลดพื้นที่ปลูกของพืชที่มีปัญหาราคาตกต่ำ เช่น ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง กาแฟ หอมหัวใหญ่ โดยให้เงินอุดหนุนในการลดพื้นที่ เช่น ข้าวนาปรัง ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิต เช่น ข้าวนาปรัง มันสำปะหลังและกาแฟ การควบคุมปริมาณนำเข้าเมล็ดพันธุ์ เช่น หอมหัวใหญ่ การควบคุมปริมาณน้ำเพื่อใช้ในการปลูก เช่น ข้าวนาปรัง

ปัญหาที่ทำให้มาตรการดังกล่าวไม่ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย เนื่องจาก

- มาตรการของรัฐไม่ต่อเนื่อง
- ไม่สามารถควบคุมราคาสินค้า เมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น เกษตรกรจึงปลูกเพิ่มขึ้น
- ไม่สามารถควบคุมสภาพดินฟ้าอากาศ เมื่อน้ำดีเกษตรกรจึงปลูกเพิ่มขึ้น

(2) จดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูก เพื่อความชัดเจนของพื้นที่และปริมาณการผลิตใช้ประกอบในการจัดแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการในสินค้า เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน กาแฟ ทุเรียน หอมหัวใหญ่

ผลการดำเนินงาน เกษตรกรไม่สนใจที่จะมาจดทะเบียน จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ปลูกต่ำกว่าความเป็นจริงมาก

(3) การเลื่อนเวลาการผลิต เพื่อให้ผลผลิตกระจายออกได้ทั้งปี โดยใช้เทคโนโลยีการแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ ควบคู่ไปกับการใช้สารเคมีเพื่อเร่งให้เกิดดอกและเก็บเกี่ยวนอกฤดู เช่น สับปะรด ทุเรียน ลำไย และมะนาว ซึ่งต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้น ผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับคุ้มกับการลงทุน แต่ยังมีความเสี่ยงสูงในปริมาณผลผลิตที่ได้รับ จึงไม่เป็นที่นิยม

(4) ปรับโครงสร้างการผลิต เพื่อลดพื้นที่ปลูกในสินค้าที่มีปัญหาผลผลิตมาก ดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2537 ในสินค้า ข้าว มันสำปะหลัง กาแฟ พริกไทย สับปะรด ปาล์มน้ำมัน ตั้งแต่ปี 2537-2540 มีเป้าหมายทั้งสิ้น 4.505 ล้านไร่ ผลการดำเนินการลดได้จริง 4.092 ล้านไร่ หรือร้อยละ 90 ตั้งแต่ปี 2541 จนถึงปัจจุบันไม่ได้มีการดำเนินโครงการ เนื่องจาก ธกส. ไม่ปล่อยสินเชื่อ ผลการดำเนินงานถึงแม้จะลดพื้นที่ปลูกได้เกือบเต็มตามเป้าหมายในแต่ละปีก็ตามแต่เกษตรกรมีความยั่งยืนหรือมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพียงร้อยละ 62 เท่านั้น เนื่องจากความเหมาะสมของพื้นที่ ความรู้ความสามารถของเกษตรกร รวมทั้งราคาที่ได้รับ

(5) แทรกแซงราคาสินค้าเกษตร เป็นการซื้อผลผลิตเพื่อให้มีการกระตุ้นการซื้อขายในตลาด เช่น ในปีการผลิต 2541/42 ได้ดำเนินการ ดังนี้

- การซื้อข้าวเปลือกตามโครงการเชื่อมโยงฯ ของสหกรณ์การเกษตร รับซื้อในราคาตลาด ทำให้เกษตรกรไม่ถูกกดราคา สหกรณ์นำมาแปรรูปจำหน่ายนำกำไรแบ่งคืนให้เกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

- เป้าหมาย 1,500 ล้านบาท ผลการรับซื้อได้จำนวน 391,368 ตัน มูลค่า 2,267 ล้านบาท ราคาเฉลี่ยตันละ 5,794 บาท ในขณะที่ราคาเฉลี่ยทั้งประเทศข้าว 5% ราคาตันละ 5,500 บาท
- การซื้อข้าวสารตามโครงการแทรกแซงตลาดข้าวสารของ อตก. เป้าหมาย 250,000 ตันข้าวสาร ผลการรับซื้อได้ทั้งหมด 2 ครั้ง จำนวน 30,464 ตัน มูลค่า 358 ล้านบาท ราคารับซื้อข้าวสารเพิ่มจากราคาตลาด 5% เช่น ในการรับซื้อครั้งที่ 1 กำหนดราคาข้าวสารตันละ 11,350 บาท และให้โรงสีรับซื้อข้าวเปลือกตันละ 5,500 บาท ซึ่งราคาเกษตรกรขายได้ก่อนหน้าการแทรกแซงตันละ 4,700-4,800 บาท ในช่วงแทรกแซงราคาข้าวเปลือกเพิ่มขึ้นเป็นตันละ 5,100-5,200 บาท
- การแทรกแซงราคาอย่างพารา เป้าหมาย วงเงินหมุนเวียน 4,000 ล้านบาท ผลการดำเนินการสามารถรับซื้ออย่างพาราได้ 257,161 ตัน มูลค่า 5,453 ล้านบาท ราคารับซื้อตามคุณภาพประมาณกิโลกกรัมละ 20-21.65 บาท ราคาเกษตรกรขายได้ก่อนที่จะมีการแทรกแซงประมาณกิโลกกรัมละ 16-17 บาท ภายหลังแทรกแซงราคาสูงขึ้นเล็กน้อยเฉลี่ยกิโลกกรัมละ 18 บาท

2.3.3 กระทรวงการคลัง ดำเนินงานในเรื่องการชดเชยสินค้าไม่ให้ออกสู่ตลาดมากเกินไปในช่วงเวลาการเก็บเกี่ยว โดยให้เกษตรกรนำผลผลิตมาจำหน่ายกับ ธกส. ไว้ในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น

3. แนวโน้มของปี 2543

ผลผลิตสินค้าเกษตรหลักของไทยคาดว่าจะในฤดูการผลิตปี 2542/43 จะมีผลผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพฝนดีตั้งแต่ต้นฤดูเพาะปลูก สินค้าเกษตรหลักที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ซึ่งจะทำให้มีผลผลิตเหลือเพื่อการส่งออกมากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา หากไม่มีการเร่งรัดขยายการส่งออก คาดว่าจะทำให้เกิดปัญหาราคาสินค้าตกต่ำได้

เปรียบเทียบผลผลิต ไร่ในประเทศ และส่งออก ปี 2541/42 และ 2542/43

หน่วย : ล้านตัน

สินค้า	ผลผลิต		%	ไร่ในประเทศ		%	ส่งออก	
	2541/42	2542/43		2541/42	2542/43		2541/42	2542/43 ผลผลิตเพื่อส่งออก
1. ข้าว	22.713	23.272	2.46	13.400	13.313	-0.65	8.788	9.736 (6.427) ข้าวสาร
2. มันสำปะหลัง	18.507	18.509	12.13	3.498	4.257	21.70	13.009	14.252
3. ยางพารา	2.198	2.236	1.77	0.190	0.196	5.38	2.000	2.040
4. น้ำตาล	5.192	5.420	4.39	1.750	1.62	-7.43	3.442	3.800
5. กาแฟ	0.055	0.080	45	0.028	0.030	7.14	0.025	0.050

4. ยุทธศาสตร์ที่จะดำเนินการต่อไป

4.1 ในระยะสั้น

เนื่องจากขณะนี้ผลผลิตกำลังจะออกสู่ตลาด ดังนั้น จำเป็นต้องใช้มาตรการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ คือ

(1) ให้คณะกรรมการดูแลสินค้าที่มีอยู่ กำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อป้องกันราคาสินค้าตกต่ำ ซึ่งขณะนี้ได้มีคณะกรรมการบางคณะฯ ได้จัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพด ถั่วเหลือง สับปะรด ปาล์มน้ำมันและอ้อย ดังนั้น ในสินค้าที่ยังไม่ได้จัดเตรียมนโยบาย จำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยด่วน

(2) ใช้มาตรการยกระดับราคาสินค้า โดยการแทรกแซงราคา การปกป้องผู้ผลิต และการควบคุมปริมาณการผลิตต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา แต่ทั้งนี้จะต้องแก้ไขจุดบกพร่องในการดำเนินงาน

4.2 มาตรการระยะยาว

จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วในสินค้าทั้ง 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตสินค้า รวมทั้งมาตรการของกระทรวงพาณิชย์ในการเข้าแทรกแซงตลาดเพื่อยกระดับราคาสินค้าที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะป้องกันความเดือดร้อนของเกษตรกรจาก

ปัญหาสินค้าเกษตรมีราคาตกต่ำได้ หากจะลดปัญหาในเรื่องราคาสินค้าเกษตรตกต่ำในระยะยาวให้ได้ผลรัฐบาลจำเป็นต้องให้การสนับสนุนให้มีการดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้คือ

(1) มาตรการด้านการผลิต

- ให้มีการกำหนดเขตการผลิตที่เหมาะสม
- ช่วยลดความเสี่ยงให้แก่เกษตรกรในด้านการผลิต โดยการจัดหาแหล่งน้ำ และการประกันภัยพืชผล
- เร่งรัดจัดหาพันธุ์ดี

(2) มาตรการหลังการเก็บเกี่ยว

- สนับสนุนการใช้เครื่องจักรกลในการเก็บเกี่ยว ลานตากและเครื่องอบลดความชื้น
- จัดทำมาตรฐานสินค้าและส่งเสริมให้เกษตรกรจัดเกรดสินค้า
- สนับสนุนให้มีการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(3) มาตรการด้านการตลาด

- ส่งเสริมและขยายตลาดทั้งภายในประเทศและตลาดต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดซื้อขายล่วงหน้า
- สร้างมูลค่ากันชนในแหล่งผลิตสินค้าที่เป็นฤดูกาล
- พัฒนาเรื่องการบริหารจุกจิก และการขนส่งในลักษณะ One Stop Service

5. แนวทางการพิจารณา

5.1 เห็นชอบให้การแก้ไขปัญหา ปี 43 (ตามข้อ 4.1) ที่คณะกรรมการต่าง ๆ ได้อนุมัติไปเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ไข และสำหรับสินค้าเกษตรใดที่ยังไม่อนุมัติให้ดำเนินการขอให้วางมาตรการป้องกันแต่เนิ่น ๆ และพิจารณาเร่งดำเนินการให้รัดกุมและเพื่อประโยชน์ของเกษตรกรต่อไป

5.2 เห็นชอบยุทธศาสตร์ที่จะดำเนินการ (ตามข้อ 4.2) เพื่อวางระบบแก้ไขปัญหาของชาติให้ยั่งยืนต่อไป

กลุ่มที่ 1 สินค้าผลิตเพื่อส่งออก

แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- สินค้าที่ราคาขึ้นกับราคาตลาดโลก

1. ข้าว
2. ยางพารา
3. มันสำปะหลัง
4. อ้อยและน้ำตาล
5. สับปะรด
6. กาแฟ

- สินค้าที่ยังมีปัญหาคูณภาพ

1. ลำไย
- 2.ทุเรียน
- 3.กล้วยไม้
4. กุ้งกุลาดำ

1. ข้าว

1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาและคาดคะเน ปี 2542/43

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)			ผลผลิต (ล้านตันข้าวเปลือก)			ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	
	นาปี	นาปรัง	รวม	นาปี	นาปรัง	รวม	นาปี	นาปรัง
2537/38	56.373	4.304	60.677	18.161	2.950	21.111	322	685
2538/39	57.407	5.946	63.353	17.729	4.286	22.015	309	721
2539/40	57.291	6.437	63.728	17.782	4.550	22.332	310	707
2540/41	56.958	7.231	64.189	18.789	4.791	23.580	330	663
2541/42	56.738	6.458	63.196	18.449	4.336	22.785	325	671
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	0.51	10.07	0.90	0.90	9.22	2.34	0.85	-1.10
2542/43 (คาดคะเน)	57.195			18.978			332	

2) ผลผลิต ใช้ในประเทศ และส่งออก

หน่วย : ล้านตันข้าวเปลือก

ปี	ผลผลิต	ความต้องการใช้		
		ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2537/38	21.111	11.828	9.580	21.408
2538/39	22.015	12.584	8.514	21.098
2539/40	22.332	13.719	7.886	21.605
2540/41	23.580	13.651	9.995	23.646
2541/42	22.785	13.400	9.845	23.245
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	2.17	3.37	2.17	2.83
2542/43 (คาดคะเน)	23.272	13.313	9.532	22.845

3) ราคาข้าวเปลือกเจ้าที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ
และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี.

หน่วย : บาท/ตัน

ปี	ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี		ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปรัง		ข้าวสารเจ้า 5 %	
	หอมมะลิ	ข้าว 5 %	ความชื้น 14-15%	ความชื้น 18-19%	ราคาขาย ส่งกทม.	ราคาส่ง ออกFOB.
2537	4,851	3,854	3,058	2,761	5,875	8,936
2538	4,235	4,053	4,234	3,941	7,343	8,137
2539	5,368	5,189	4,561	4,234	7,817	9,193
2540	7,398	5,659	4,846	4,223	8,415	10,283
2541	8,135	6,649	6,872	6,505	11,640	13,156
อัตราเพิ่มร้อยละ	17.26	15.31	19.18	19.52	16.23	10.60
2542(มค.-ตค.)	6,867	5,892	5,035	4,766	8,659	9,742

ข้อเท็จจริง

- ผลผลิตและความต้องการใช้ใกล้เคียงกัน
- ต้นทุนการผลิตสูงกว่าประเทศคู่แข่งในเอเชีย เช่น เวียดนาม
- ราคาข้าวขึ้นกับสถานการณ์การค้าโลกและอัตราแลกเปลี่ยน
- การส่งออกส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม (Primary Products)

ปัญหา

- ราคาลดต่ำในช่วงเก็บเกี่ยวมาก
- กระทรวงเกษตรฯ พยายามลดพื้นที่ปลูกข้าวหน้าปรัง แต่ไม่สามารถบังคับเกษตรกร

ได้

มาตรการดำเนินการ

ข้าวนาปี

- ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโดยการปรับพื้นที่นา (Land Remodeling) ให้สามารถทำการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- พัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาเพื่อใช้ในภาวะกระหน่ำแล้งและเป็นแหล่งน้ำอุปโภคและบริโภคในครัวเรือน
- ปรับปรุงผลผลิตให้มีคุณภาพดี และลดต้นทุนการผลิต โดยปลูกข้าวชนิดเดียวกันในนาแปลงใหญ่

ข้าวนาปรัง

- จัดทะเบียนผู้ปลูกข้าวนาปรัง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังโดยจัดสรรพื้นที่ให้น้ำในเขตชลประทานตามปริมาณน้ำต้นทุน ในแต่ละปี และพื้นที่ที่ไม่ได้ปลูกในเขตชลประทานให้จ่ายเงินเพื่อลงทุนไปปลูกพืชอื่น ได้แก่ พืชไร่ พืชผัก และการเลี้ยงสัตว์
- สนับสนุนการวิจัยเพื่อแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า

2) ยางพารา

1) พื้นที่ปลูก พื้นที่กรีดยาง ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2538-2542

ปี	พื้นที่ปลูก (ล้านไร่)	พื้นที่กรีดยาง (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2538	11.376	9,347	2.061	221
2539	11.444	9,495	2.121	223
2540	11.454	9,548	2.168	227
2541	11.494	9,594	2.162	225
2542	11.526	9,675	2.198	227
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	0.306	0.798	1.490	0.627
คาดคะเนปี 2543	11.558	9.768	2.237	229

2) ผลผลิต นำเข้าและความต้องการใช้

หน่วย : ล้านตัน

ปี	ผลผลิตและการนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2538	2.061	0.001	2.062	0.153	1.703	1.856
2539	2.121	0.001	2.122	0.174	1.922	2.096
2540	2.169	0.001	2.170	0.182	1.916	2.098
2541	2.162	0.001	2.163	0.186	2.005	2.191
2542	2.198	0.001	2.199	0.190	2.000	2.190
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.490	0.000	4.066	5.126	3.705	3.824
คาดคะเนปี 2543	2.236	0.001	2.237	0.196	2.012	2.208

3) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาตลาดขนาดใหญ่และราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี
ยางแผ่นชั้น 3 ปี 2537-2541

ปี	ราคายางแผ่นดิบที่ เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ราคายางแผ่นดิบ ตลาดขนาดใหญ่ (บาท/กก.)	ราคายางแผ่นรมควัน ส่งออก เอฟ.โอ.บี (บาท/ตัน)
2537	22.19	23.91	27,060
2538	31.82	34.48	39,340
2539	27.92	30.67	35,040
2540	23.42	27.27	30,190
2541	23.19	25.67	29,380
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-2.160	-0.921	-0.997
2542*	17.09	18.86	22,610

หมายเหตุ : * ราคาเฉลี่ยเดือนมกราคม - กันยายน

ข้อเท็จจริง

- ผลผลิตและความต้องการสอดคล้องกัน
- ร้อยละ 90 ส่งออกในรูปยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้นและยางแท่ง
- ราคาจะเปลี่ยนแปลงไปตามราคาในตลาดโลก

ปัญหา

- ราคาตกต่ำเนื่องจากอุปทานโลกที่เพิ่มขึ้นมากกว่าอุปสงค์จากภาวะวิกฤต

เศรษฐกิจ**มาตรการดำเนินการ**

- ลดพื้นที่ปลูกยางพาราในภาคใต้แทนด้วยปาล์มน้ำมัน
- ส่งเสริมการผลิตยางก้อน (Cup Lump) เพื่อเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นยางแท่ง
- สนับสนุนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในประเทศให้มากขึ้น

3. มั่นสำปะหลัง**1) พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่**

ปี	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2538	7.782	16.217	2,084
2539	7.676	17.388	2,265
2540	7.690	18.084	2,352
2541	6.527	15.591	2,388
2542 *	6.659	16.507	2,479
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-4.63	-0.734	4.081
2543*	7.096	18.509	2,608

* คาดคะเน

2) ผลผลิต ใช้ในประเทศ และส่งออก

หน่วย : ล้านตันหัวมันสด

ปี	ผลผลิต	ความต้องการใช้		
		ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2538	16.217	3.875	12.291	16.166
2539	17.388	4.721	12.246	16.967
2540	18.084	4.132	13.708	17.840
2541	15.591	3.719	13.064	16.783
2542 *	16.507	3.894	13.1	16.994
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-0.734	-2.262	1.94	0.894
2543*	18.509	4.257	14.049	18.306

* คาดคะเน

3) ราคามันสำปะหลัง

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคาหัวมัน สำปะหลัง 1/	ราคาขายส่งในตลาด กทม. 2/			ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี 3/	
		มันเส้น	มันอัดเม็ด	แป้งมัน	มันอัดเม็ด	แป้งมัน
2538	1.16	3.08	3.10	8.48	3.50	8.87
2539	0.91	2.70	2.96	6.47	3.16	7.34
2540	0.71	2.05	2.21	6.46	2.48	7.57
2541	1.38	3.01	3.20	10.64	3.30	11.31
2542*	0.77	2.44	2.66	5.88	2.88	6.87

ที่มา : 1/ ศูนย์สารสนเทศการเกษตร

2/ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

3/ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

* มค.-พย.

ข้อเท็จจริง

- ผลผลิตและความต้องการใช้มีปริมาณใกล้เคียงกัน และในบางปีความต้องการใช้สูงกว่าการผลิต ผลผลิตร้อยละ 70 - 80 ใช้ส่งออก ส่วนใหญ่ส่งออกในรูปแบบอัดเม็ด และแนวโน้มประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น
- ราคามันสำปะหลังในประเทศขึ้นอยู่กับการผลิตธัญพืชในตลาดสหภาพยุโรป นโยบาย CAP Reform ของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2536/37 เพื่อให้สามารถแข่งขันกับธัญพืชในสหภาพยุโรปได้ ดังนั้น ราคาส่งออกมันอัดเม็ดของไทยจึงมีแนวโน้มลดลง อันส่งผลกระทบต่อเนื่องถึงราคาหัวมันที่เกษตรกรขายได้
- ผลผลิตมันสำปะหลังของประเทศคู่แข่งเช่น อินโดนีเซีย เช่น ในปี 2538 และปี 2541 ประสบความเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติจึงต้องนำเข้าแป้งมันสำปะหลังจากไทย ส่งผลให้ราคาหัวมันที่เกษตรกรขายได้สูงขึ้น

ปัญหา

- ราคาหัวมันสำปะหลังสด มักตกต่ำในช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงเก็บเกี่ยวสูงสุด
- ผู้ส่งออกขายมันอัดเม็ดเพื่อส่งมอบล่วงหน้าในราคาค่อนข้างต่ำ เช่น ในปี 2542/43 ผู้ส่งออกขายล่วงหน้ามันอัดเม็ด (F.O.B.) ในสหภาพยุโรปเพียงตันละ 68-70 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นราคาที่ต่ำที่สุด ส่งผลกระทบต่อราคาหัวมันที่เกษตรกรขายได้

มาตรการดำเนินการ

- ปรับปรุงเขตเกษตรเศรษฐกิจให้เหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง และจัดทะเบียนเกษตรกรเพื่อให้เกิดความชัดเจนด้านข้อมูลการผลิต โดยให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเฉพาะผู้ที่จัดทะเบียนเท่านั้น
- ลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง นอกเขตเกษตรเศรษฐกิจที่เหมาะสม โดยจ่ายเงินลงทุนให้แก่เกษตรกรที่ไม่ปลูกมันไปปลูกพืชอื่น
- ลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ ในเรื่องปัจจัยการผลิต รวมทั้งเครื่องขุดมันสำปะหลัง

- เร่งรัดและส่งเสริมให้มีการใช้มันสำปะหลังในอาหารสัตว์ให้มากขึ้น โดยใช้ทดแทนข้าวโพดหรือปลายข้าว โดยการปรุงแต่งมันสำปะหลังด้วยกากถั่วเหลือง กรดอะมิโนสังเคราะห์ ไขมัน และกากน้ำตาล แปรสภาพอยู่ในรูปมันอัดเม็ด
- เร่งสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการใช้แป้งมันในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
- สนับสนุนงบประมาณในการซื้อเทคโนโลยีจากต่างประเทศ เช่น ยาปฏิชีวนะที่ได้จากขบวนการหมัก เช่น ไคซิน ยา หรือขบวนการสังเคราะห์สารเคมีต่าง ๆ ที่ใช้คาร์บอนจากแป้ง

4. อ้อยและน้ำตาล

- 1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา และคาดคะเน ปี 2542/43

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	ผลผลิตน้ำตาล (ล้านตัน)
2537/38	5.887	50.597	8,774	5.265
2538/39	6.279	57.974	9,417	6.025
2539/40	6.314	56.394	8,932	5.819
2540/41	5.897	43.466	7,370	4.094
2541/42	5.734	50.331	8,777	5.192
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-1.15	-2.94	-2.42	-4.06
2542/43*	5.605	52.677	9,398	5.420

หมายเหตุ : * คาดคะเนประจำเดือนธันวาคม 2542

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2) ผลผลิต การใช้ในประเทศ และส่งออก

หน่วย : ล้านตัน

ปี	ผลผลิตน้ำ ตาล	การใช้น้ำตาล		
		ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2537/38	5.265	1.523	3.693	5.216
2538/39	6.025	1.580	4.375	5.955
2539/40	5.819	1.711	4.070	5.781
2540/41	4.094	1.698	2.250	3.948
2541/42	5.192	1.75	3.442	5.192
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-4.06	3.56	-7.74	-4.12
2542/43 *	5.420	1.620	3.800	5.420

3) ราคาอ้อยที่เกษตรกรขายได้และราคาจำหน่ายน้ำตาลทราย

ปี	ราคาที่เกษตรกร ขายได้หน้าโรงงาน (บาท/ตัน)	ราคาน้ำตาลทรายขาวในประเทศ	
		ราคาขายส่งหน้าโรงงาน (บาท/กก.)	ราคาขายปลีก (บาท/กก.)
2537/38	629.21	10.99	12.00
2538/39	598.20	11.00	12.00
2539/40	623.98	11.00	12.00
2540/41	750.23	11.00	12.50
2541/42	500.00*	11.00	12.50
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	5.86**	0.02	1.23
2542/43	450.00*	11.00	12.50

ที่มา : ราคาเกษตรกรขายได้ ณ ความหวานเฉลี่ยทั้งประเทศ

* ราคาปี 2541/42 และปี 2542/43 เป็นราคาอ้อยขั้นต้น ณ ระดับความหวาน 10 ซี.ซี.เอส

** อัตราเพิ่มในปี 2537/38 – 2540/41

ข้อเท็จจริง

- ในระยะที่ผ่านมา ผลผลิตและความต้องการใช้มีปริมาณที่สอดคล้องกัน ร้อยละ 70 ส่งออก
- ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ต้นทุนสูง
- ราคาขึ้นกับราคาตลาดโลก

ปัญหา

- ราคาอ้อยขึ้นต้นลดลงเหลือเพียง 450 บาทต่อตัน ซึ่งต่ำกว่าต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน รวมทั้งไม่สามารถชำระหนี้ที่กู้ยืมไว้ต้นละ 100 บาท ของปีที่แล้ว

มาตรการดำเนินการ

- กำหนดเขตเศรษฐกิจสำหรับอ้อยและจัดทะเบียนผู้ปลูกอ้อย
- ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตโดยการจัดหาแหล่งน้ำให้แก่พื้นที่ปลูกอ้อยและถ่ายทอดเทคนิคการผลิตที่เหมาะสมตามแหล่งปลูก
- ลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายในการขนส่งอ้อยโดยให้โรงงานและชาวไร่กำหนดเวลาดัดและส่งออกให้พอดีกับการส่งออกเข้าหีบ
- ส่งเสริมให้ใช้น้ำตาลเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารเพิ่มขึ้น โดยการขายน้ำตาลในราคาพิเศษให้แก่อุตสาหกรรมในประเทศ

5. สับปะรด

1) พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่

ปี	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2538	0.566	2.088	3,691
2539	0.521	1.987	3,914
2540	0.529	2.083	3,936
2541	0.512	1.787	3,493
2542	0.605	2.353	3,891
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	1.165	1.338	0.176
คาดคะเนปี 2543	0.648	2.477	3,825

2) ผลผลิต ใช้ในประเทศ เข้าโรงงาน และส่งออก

หน่วย : ล้านตัน

ปี	ผลผลิต	ใช้ในประเทศ (บริโภคสด)	เข้าโรงงาน	ความต้องการใช้		
				สับปะรด กระป๋อง	น้ำ สับปะรด	สับปะรดสด และอื่น ๆ
2538	2.088	0.522	1.57	0.384	0.102	0.019
2539	1.987	0.497	1.47	0.347	0.084	0.021
2540	2.083	0.521	1.56	0.280	0.062	0.023
2541	1.787	0.447	1.34	0.226	0.069	0.021
2542	2.353	0.588	1.76	0.351	0.078	0.017
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.338	1.330	1.368	-5.904	-7.070	-2.200
คาดคะเน ปี 2543	2.477	0.619	1.858	0.350	0.100	0.020

3) ราคาฟาร์ม ราคาขายส่งกรุงเทพฯ ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี สับปะรดกระป๋อง
ปี 2537-2541

ปี	ราคาสับปะรดส่งโรงงานที่เกษตรกรขายได้	ราคาสับปะรดบริโภคสดที่ขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ	ราคาส่งออกเอฟ.โอ.บี สับปะรดกระป๋อง
2537	1.46	3.62	12.88
2538	2.12	7.14	15.10
2539	2.86	7.55	18.83
2540	3.38	6.97	22.04
2541	5.33	9.94	30.71
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	35.75	22.43	22.61
2542*	2.34*	6.91*	27.04**

หมายเหตุ : * มกราคม-พฤศจิกายน

** มกราคม-กันยายน

ข้อเท็จจริง

- ผลผลิตมาก
- ราคาตกต่ำ เนื่องจากเกษตรกรจะขยายการผลิตตามราคาในปีที่ผ่านมา ทำให้ปริมาณการผลิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของโรงงาน และจะตกต่ำมากในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยว
- ราคาขึ้นอยู่กับตลาดโลก

ปัญหา

- ราคาตกต่ำในช่วงฤดูการที่ผลผลิตออกมาก

มาตรการดำเนินการ

- เြ่งรัดกำหนดเขตเศรษฐกิจและจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

- เร่งรัดให้มีการทำสัญญาข้อตกลงซื้อขายสับปะรด ระหว่างโรงงานและเกษตรกร (Contract farming) เพื่อจัดทำระบบการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงงานให้มีผลผลิตสม่ำเสมอ

6. กาแฟ (พันธุ์โรบัสต้า)

1) พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2537/38-2541/42

ปี	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2537/38	444,709	86,266	194
2538/39	433,311	80,104	185
2539/40	421,607	83,592	198
2540/41	409,752	78,214	191
2541/42	406,421	54,871	135
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-2.332	-8.870	-6.698
2542/43	406,863	80,293	197

2) ผลผลิต นำเข้า และความต้องการใช้

หน่วย : ตัน

ปี	ผลผลิตและการนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	บริโภคภายในประเทศ	ส่งออก	รวม
2537/38	86,233	661	86,894	17,000	74,448	91,448
2538/39	80,378	1,260	81,638	20,000	63,493	83,493
2539/40	83,897	1,248	85,145	21,000	68,481	89,481
2540/41	78,548	193	78,741	24,000	53,895	77,895
2541/42	54,871	100	54,971	27,500	25,000	52,500
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-8.85	-43.18	-11.45	12.12	-20.91	-11.12
2542/43	80,293	100	84,640	30,000	50,000	80,000

2) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาในตลาดกรุงเทพฯ ราคาส่งออก เอฟ.โอ.บี

ปี	ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ที่เกษตรกรขายได้	ราคาเมล็ดกาแฟดิบ ในตลาดกรุงเทพฯ	ราคาส่งออก	
			F.O.B. ในภาคี	F.O.B. นอกภาคี
2537/38	54.56	60.55	63.86	61.33
2538/39	39.26	40.55	40.29	40.05
2539/40	28.62	34.06	32.09	32.01
2540/41	62.06	65.57	54.11	53.07
2541/42	49.11	56.00	46.68	46.35
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	2.505	3.633	-0.858	-0.489

ข้อเท็จจริง

- ส่งออก 70% ของผลผลิต
- ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูงกว่าประเทศคู่แข่ง เช่น เวียดนาม และอินโดนีเซีย
- คุณภาพผลผลิตกว่าร้อยละ 40 ด้อยคุณภาพเนื่องจากเกษตรกรนำเมล็ดกาแฟตากบนลานดิน เกิดปัญหาความชื้นและเชื้อรา
- ราคาที่เกษตรกรขายได้จะขึ้นอยู่กับราคาในตลาดโลก ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิตของประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ คือ บราซิล

ปัญหา

- ราคาตกต่ำ เกษตรกรได้รับความเดือดร้อน

มาตรการดำเนินการ

- สนับสนุนเครื่องอบลดความชื้นแก่กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร
- สนับสนุนพันธุ์ที่ดีที่ต้านทานโรค ทนแล้ง และผลผลิตต่อไร่สูง เพื่อปลูกแทนในสวนเก่าหรือสวนเสื่อมโทรม
- สนับสนุนเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยเพื่อปลูกแทนสวนเก่า/สวนเสื่อมโทรมด้วยพันธุ์ดี

1. ลำไย

1) พื้นที่ให้ผล ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ปี 2538-2542

ปี	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2538	216,972	143,592	662
2539	239,393	236,428	988
2540	258,964	227,979	880
2541	275,108	17,715	64
2542	302,606	120,715	312
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	8.376	-25.696	-34.566
คาดคะเนปี 2543	317,430	304,857	960

2) ผลผลิต บริโภคในประเทศและส่งออก

หน่วย : ตัน

ปี	ผลผลิต	บริโภคในประเทศ	ส่งออก
2537	193,079	146,956	46,123
2538	143,592	97,504	46,088
2539	236,428	132,162	104,266
2540	227,979	92,056	135,923
2541	17,715	9,108	8,607
อัตราเพิ่มร้อยละ	-35.047	-42.990	-20.36
2542	120,715		

3) ราคาที่เกษตรกรขายได้แยกเป็นรายเดือน

หน่วยบาท : /กก.

รายการ	มค.	กพ.	มีค.	เมษ.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	เฉลี่ย
ปี 2537													
ชนิดดี	-	-	-	-	-	-	22.17	14.60	12.00	-	-	-	16.26
รอง	-	-	-	-	-	-	14.78	11.97	9.00	-	-	-	11.92
คละ	-	-	-	-	-	-	10.98	7.18	5.00	-	-	-	7.72
ปี 2538													
ชนิดดี	-	-	-	-	-	49.10	70.00	29.37	-	-	-	-	49.49
รอง	-	-	-	-	-	32.79	40.00	23.07	-	-	-	-	31.95
คละ	-	-	-	-	-	20.91	20.00	15.71	-	-	-	-	18.87
ปี 2539													
ชนิดดี	-	-	-	-	-	-	28.13	20.72	-	-	-	-	24.43
รอง	-	-	-	-	-	40.50	23.52	16.78	-	-	-	-	26.93
คละ	-	-	-	-	-	17.50	16.91	14.10	-	-	-	-	16.17
ปี 2540													
ชนิดดี	-	-	-	-	-	-	29.78	18.50	17.00	-	-	-	21.76
รอง	-	-	-	-	-	-	19.67	13.92	15.00	-	-	-	16.20
คละ	-	-	-	-	-	42.50	22.32	16.27	14.51	-	-	-	17.70
ปี 2541													
ชนิดดี	-	-	-	-	-	-	120.00	117.08	-	-	-	-	118.54
รอง	-	-	-	-	-	-	90.00	60.42	-	-	-	-	75.21
คละ	-	-	-	-	-	-	60.00	60.00	-	-	-	-	60.00
ปี 2542													
ชนิดดี	-	-	-	-	-	57.04	33.86	32.09	32.21	3189	3200		
รอง	-	-	-	-	-	43.55	24.54	25.66	24.69	2332	2000		
คละ	-	-	-	-	-	45.00	22.29	21.98	26.75	2475			

ข้อเท็จจริง

- ส่งออกร้อยละ 40 ของผลผลิต

ปัญหา

- ราคาที่เกษตรกรขายได้จะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณผลผลิตที่ออกสู่ตลาดในแต่ละปี และจะตกต่ำอย่างรุนแรงในช่วงฤดูกาลที่ผลผลิตออกมาก
- มีการส่งออกที่ไม่ได้มาตรฐานคุณภาพ เช่น มีสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์

มาตรการดำเนินการ

- เฝ้าระวังการวิจัยเทคโนโลยีการติดดอกออกผลอย่างสม่ำเสมอที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานคุณภาพให้มากขึ้น

2. ทูเรียน

1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ปี 2538-2542

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2538	719,560	849,940	1,460
2539	751,956	917,689	1,501
2540	616,022	916,025	1,487
2541	620,243	463,942	748
2542	634,893	780,918	830
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	3.677	-8.162	-16.690
คาดคะเนปี 2543	647,609	896,983	-

2) ผลผลิต บริโภคในประเทศและส่งออก

หน่วย : ตัน

ปี	ผลผลิต	บริโภคในประเทศ	ส่งออก
2537	772,670	742,416	30,254
2538	849,940	797,671	52,269
2539	917,689	846,354	71,335
2540	916,025	873,511	78,514
2541	463,942	366,984	96,958
อัตราเพิ่มร้อยละ	-8.40	-12.720	31.47
2542	708,918	-	-

3) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ปี 2537-2542
แยกเป็นรายเดือน

หน่วย : บาท/กก.

ปี	มค.	กพ.	มีค.	เมษ.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	เฉลี่ย
ราคาที่เกษตรกรขายได้													
ทุเรียนพันธุ์ชะนี													
2537	-	-	-	13.67	9.76	8.50	8.08	11.23	14.00	-	-	-	10.87
2538	-	-	-	12.21	10.32	16.43	15.19	10.87	9.49	-	-	-	12.42
2539	-	-	-	15.70	8.26	8.85	10.19	12.63	12.33	-	-	-	10.45
2540	-	-	31.50	28.38	13.58	5.70	8.42	14.05	-	-	-	-	14.07
2541	-	-	48.40	14.38	14.01	17.32	18.64	11.56	9.00	-	-	-	14.15
2542	22.11	22.86	29.77	15.68	7.63	5.68	8.10	8.50	13.50	-	-	-	-
ทุเรียนหมอนทอง													
2537	-	-	-	28.67	15.29	12.67	16.00	17.33	26.53	-	-	-	19.42
2538	-	-	-	23.31	16.30	28.67	24.27	18.03	17.55	23.80	-	-	21.70
2539	-	-	-	33.08	15.16	19.44	19.02	21.46	20.49	-	-	-	19.11
2540	-	-	55.00	42.00	24.24	13.18	18.19	21.16	35.60	37.00	-	-	25.73
2541	-	-	82.43	27.24	26.54	33.00	35.33	23.16	23.04	25.00	-	-	27.61
2542	26.33	27.80	43.46	28.89	12.95	15.00	16.92	21.23	19.40	-	-	-	-
ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ													
ทุเรียนพันธุ์ชะนี													
2537	-	-	-	23.75	13.00	13.12	17.12	20.00	20.00	-	-	-	17.83
2538	-	-	-	23.38	13.00	24.75	23.50	23.75	-	-	-	-	21.68
2539	-	-	83.12	56.87	21.25	26.12	28.00	28.25	35.38	39.80	-	-	39.81
2540	39.50	39.50	39.50	70.00	62.50	20.00	17.13	22.13	25.50	25.50	-	-	36.13
2541	-	-	-	27.50	37.06	47.50	42.50	35.00	24.00	24.00	-	-	35.75
2542	37.75	37.75	39.35	34.79	25.49	25.10	24.20	29.55	-	-	-	-	-

หมายเหตุ : * ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ , ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อเท็จจริง

- ส่วนใหญ่ใช้บริโภคในประเทศ
- มีการส่งออกทุเรียนที่ไม่ได้คุณภาพ เช่น ทุเรียนอ่อน

ปัญหา

- ราคาจะตกต่ำอย่างรุนแรงในช่วงเก็บเกี่ยวมาก

มาตรการดำเนินการ

- สนับสนุนเครื่องมือตรวจสอบความสุก-แก่ ณ โรงบรรจุหีบห่อ
- สนับสนุนเงินทุนปลอดดอกเบี้ยแก่สถาบันเกษตรกร/ผู้ประกอบการ ในช่วงฤดูการเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานคุณภาพ

3. กล้วยไม้**1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่**

ปี	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2538	14,400	25,920	1,800
2539	14,400	26,640	1,850
2540	14,500	26,825	1,850
2541	14,000	25,200	1,800
2542	14,000	24,500	1,750
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	-0.842	-1.668	-0.834

2) ผลผลิต นำเข้าและความต้องการใช้

หน่วย : ตัน

ปี	ผลผลิตและนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2538	25,920	3	25,923	14,074	11,849	25,923
2539	26,640	7	26,647	16,026	10,621	26,647
2540	26,825	2	26,827	16,357	10,470	26,827
2541	25,200	-	25,200	13,520	11,680	25,200
2542	24,500	-	24,500	11,900	12,600	24,500
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	-1.668	-	-1.673	-4.931	2.203	-1.673

3) ราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ

ปี	พันธุ์มาตาม	พันธุ์แจ็กเกอลีน	พันธุ์ทวาย
2537	11.88	10.27	9.85
2538	31.19	29.21	26.56
2539	42.08	36.56	41.92
2540	28.49	25.58	34.40
2541	30.78	26.42	26.46
อัตราเฉลี่ยร้อยละ	19.883	19.209	25.044

ข้อเท็จจริง

- กล้วยไม้ประมาณ 50% ผลิตเพื่อการส่งออก

ปัญหา

- มีเพลิงไฟติดไปกับดอกกล้วยไม้ที่ส่งออกไปสหภาพยุโรป ทำให้ถูกเผาเป็น

จำนวนมาก

- ขาดแคลนพันธุ์ใหม่ ๆ ทำให้ตลาดต่างประเทศไม่ขยายตัว

มาตรการดำเนินการ

- เร่งรัดการปรับปรุงและผสมพันธุ์เพื่อให้ได้สายพันธุ์ใหม่ที่ให้ดอกและสีหลากหลาย อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด
- เร่งรัดวิจัยและพัฒนาการผลิตกล้วยไม้ในฤดูแล้ง
- โฆษณาประชาสัมพันธ์กล้วยไม้ไทยในตลาดต่างประเทศ อย่างต่อเนื่องทุกปี

4. กุ้งกุลาดำ

1) เนื้อที่เพาะเลี้ยง ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ และราคาที่เกิดขึ้นกรรขายได้ ปี 2538-2543

ปี	เนื้อที่เพาะเลี้ยง (ไร่) ^{1/}	ผลผลิต			ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
		จากธรรมชาติ	จากการ เพาะเลี้ยง	รวม	
2538	26,145	1,172	255,890	257,062	775.40
2539	23,413	2,468	235,035	237,503	759.37
2540	21,000	950	220,000	220,950	758.62
2541 ^{2/}	22,500	900	240,000	240,900	786.89
2542 ^{2/}	20,500	900	220,000	220,900	785.71
	-3.25	-14.25	-2.77	-2.85	0.62
2543 ^{3/}			218,000		

หมายเหตุ : 1/ เนื้อที่เพาะเลี้ยงกุ้งแบบกึ่งพัฒนาและแบบพัฒนา

2/ ข้อมูลเบื้องต้นจากกรมประมง

3/ ตัวเลขคาดคะเน

2) ผลผลิต นำเข้า การใช้ในประเทศและส่งออก

ปี	ผลผลิตและนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	การใช้ใน ประเทศ	ส่งออก	รวม
2538	257,062	15,130	272,192	20,061	252,131	272,192
2539	236,055	14,200	250,255	17,750	232,505	250,255
2540	220,950	17,567	238,517	36,732	201,785	238,517
2541	240,900	20,990	261,890	36,997	224,893	261,890
2542	220,900	20,000	240,900	24,900	216,000	240,900
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-2.79	9.95	-1.97	12.37	-3.37	-1.97

หมายเหตุ : การคำนวณอยู่ในรูปกุ้งสด

3) ราคาที่เกษตรกรขายได้ ปี 2537-2542 (ขนาด 40 ตัวต่อกิโลกรัม)

หน่วย : บาท/กก.

ปี	ราคาที่เกษตรกร ขายได้	ราคาน้ำฟาร์ม	ราคา หน้าโรงงาน	ราคาส่งออก (F.O.B) กุ้งสด แช่เย็นแช่แข็ง
2537	200.79	179.80	171.98	269.51
2538	197.58	187.35	177.41	287.88
2539	185.15	187.64	176.85	268.53
2540	252.14	254.99	246.51	339.91
2541	331.79	343.30	333.30	403.14
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	13.30	17.37	17.97	10.20
2542(มค.-ตค.)	274.69	252.60	242.83	275.88 ^{1/}

หมายเหตุ : ราคาน้ำโรงงานอาจมีราคาต่ำกว่าราคาน้ำฟาร์ม เนื่องจากในระหว่างการขนส่งกุ้งมีการแช่น้ำแข็งเพื่อให้กุ้งคงความสด ทำให้กุ้งหน้าโรงงานมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นเนื่องจากดูดซับน้ำไว้

1/ ราคาเฉลี่ยช่วงเดือนมกราคม-กันยายน

ข้อเท็จจริง

- ปริมาณผลผลิตประมาณร้อยละ 90 ส่งออกต่างประเทศ ที่เหลือร้อยละ 10 ใช้ภายในประเทศ
- ราคากุ้งกุลาดำ ขึ้นอยู่กับราคาในตลาดโลก

ปัญหา

- ต้นทุนการผลิตกุ้งของไทยสูงทำให้เสียเปรียบประเทศคู่แข่งในด้านราคา
- มีโรคระบาด เช่น โรคหัวเหลือง โรคตัวแดงดวงขาว ทำให้กุ้งตายมาก
- ขาดการบำบัดน้ำทิ้งอย่างถูกต้องทำให้เกิดปัญหามลภาวะ
- การกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า

มาตรการดำเนินการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเพาะเลี้ยงกุ้งที่ยั่งยืน มีผลผลิตสม่ำเสมอ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และลดต้นทุนการผลิต
- กำหนดเขตส่งเสริมการเลี้ยงกุ้ง (Zoning)
- จัดระบบชลประทานน้ำเค็มและจัดสรรน้ำชลประทานให้กระจายไปในทุกพื้นที่การเลี้ยง เพื่อให้ได้น้ำที่ดีและมีปริมาณเพียงพอ
- วิจัยและพัฒนาการผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งจากการเลี้ยงในบ่อดิน
- ผู้ผลิตและผู้ส่งออกต้องพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล รวมทั้งวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้เป็นอาหารพร้อมปรุงตรงตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ

กลุ่มที่ 2 สินค้าผลิตเพื่อใช้ภายใน

1. ปาล์มน้ำมัน
2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1. ปาล์มน้ำมัน

1) เนื้อที่ให้ผล ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ปาล์มน้ำมัน ปี 2537-2541

ปี	เนื้อที่ให้ผล (1,000 ไร่)	ผลผลิต (1,000 ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	อัตราน้ำมัน (%)
2537	869.753	1,922.516	2,210	18.60
2538	958.885	2,255.292	2,352	17.73
2539	1,022.851	2,687.862	2,628	17.58
2540	1,096.615	2,681.294	2,445	17.56
2541	1,128.289	2,464.773	2,185	16.20
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	6.77	6.92	0.16	
2542 *	1,175.219	3,147.665	2,678	17.00

2) ผลผลิต การใช้ในประเทศ การนำเข้า และการส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ

หน่วย: ตัน

ปี	ผลผลิตและการนำเข้า			การใช้น้ำมันปาล์ม		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2538	402,649	19,968	422,617	419,008	4,232	423,240
2539	479,605	33,026	512,631	479,504	23	479,527
2540	449,796	23,172	472,968	432,973	49,941	482,914
2541	352,118	11,373	363,491	380,536	27,437	407,973
2542 *	535,103	-	535,103	494,113	7	494,120
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	2.63	-18.48	1.29	0.99	-43.59	1.49
2543 **	521,304	-	521,304	533,040	-	533,040

หมายเหตุ * ประมาณการเบื้องต้น

** คาคณะเน

3) ราคาผลปาล์มและน้ำมันปาล์ม

หน่วย:บาท/กก.

ปี	ราคาผลปาล์ม	ราคาน้ำมันปาล์มขายส่ง กทม.		ราคาน้ำมันปาล์มมาเลเซีย	
		ดิบ	บริสุทธิ์	ดิบ	บริสุทธิ์
2537	1.82	13.69	18.33	12.37	14.34
2538	2.05	15.87	22.61	14.52	16.08
2539	2.02	15.40	22.31	10.90	13.50
2540	2.17	16.60	24.03	15.52	17.60
2541	3.36	26.47	38.93	25.09	27.65
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	(+) 14.09	14.68	(+) 16.97	15.59	15.07
2542 (มค.-ตค.)	2.36	20.02	31.54	14.69	17.50

ข้อเท็จจริง

- ปริมาณการผลิตน้ำมันปาล์มดิบ และความต้องการใช้ใกล้เคียงกัน
- ราคาภายในประเทศขึ้นอยู่กับราคาตลาดต่างประเทศ
- ประสิทธิภาพ การผลิตยังต่ำไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับตลาดต่างประเทศได้

ปัญหา

- ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูงไม่สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ กล่าวคือ มีต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 1 บาทกว่า ขณะที่มาเลเซียมีต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 0.70-1.00 บาท
- ราคาผลปาล์มจะตกต่ำช่วงที่ผลปาล์มออกมากคือ เมย.-ตค. และมีราคาสูงในช่วงที่ผลปาล์มออกน้อย

มาตรการดำเนินการ

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยมาตรการเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

- ประกาศเขตเหมาะสมปลูกปาล์มและไม่สนับสนุนให้มีการปลูกปาล์มนอกเขตเหมาะสม หรือขยายพื้นที่ปลูกยกเว้นการปลูกปาล์มแทนยางพารา
- เร่งรัดการผลิตพันธุ์ดี
- ปลูกปาล์มพันธุ์ดีทดแทนสวนปาล์มที่ปลูกด้วยพันธุ์ไม่ถูกต้องและสวนเก่าอายุมาก
- พื้นฟู ปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ พร้อมจัดหาระบบน้ำที่เหมาะสม
- สนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวในรูปสถาบันเกษตรกรเพื่อทำการผลิตแบบครบวงจร โดยดึงภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตแบบครบวงจร

2. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	ผลผลิต (ล้านตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก./ไร่)
2537/38	8.829	3.965	449
2538/39	8.346	4.155	498
2539/40	8.665	4.533	523
2540/41	8.729	3.832	439
2541/42	9.184	4.986	543
อัตราเพิ่มร้อยละ	0.66	4.25	3.55
2542/43 *	8.452	4.630	548

หมายเหตุ : * คาดคะเนประจำเดือนธันวาคม 2542

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2) ผลผลิต นำเข้า ใช้ในประเทศ และส่งออก

หน่วย : ล้านตัน

ปี	ผลผลิตและนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ใช้ภายใน	ส่งออก	รวม
2537/38	3.965	0.276	4.241	3.950	0.117	4.067
2538/39	4.155	0.307	4.462	4.350	0.090	4.440
2539/40	4.533	0.235	4.768	3.800	0.054	3.854
2540/41	3.832	0.228	4.060	3.950	0.074	4.024
2541/42	4.986	0.072	5.058	4.050	0.144	4.194
อัตราเพิ่มร้อยละ	3.87	-25.81	3.41	-0.46	2.22	-0.37
2542/43 *	4.630	0.000	4.630	4.000	0.150	4.150

หมายเหตุ : * คาดคะเน

3) ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

หน่วย : บาท/กก.

ปี	เกษตรกรขาย ได้	ขายส่งกทม. อาหารสัตว์รับ ซื้อ	ขายส่งกทม. ไซโลรับซื้อ	ส่งออกเอฟ. โอ.บี.
2537	2.83	3.49	3.27	3.54
2538	3.85	4.57	4.00	4.76
2539	4.06	4.90	4.48	5.07
2540	4.19	4.72	4.68	5.02
2541	3.93	4.97	4.55	5.20
อัตราเพิ่มร้อยละ	7.70	7.67	8.52	8.56
2542 (มค.-พย.)	4.17	4.59	4.41	4.61

ข้อเท็จจริง

- ข้าวโพดไทยผลิตได้เพียงพอกับความต้องการใช้ นอกจากจะได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติจึงจะเกิดการขาดแคลน
- ราคาข้าวโพดขึ้นกับสถานการณ์โลก
- ปี 2542 ช่วงที่ข้าวโพดออกสู่ตลาดมากประมาณเดือนกันยายน ถึง พฤศจิกายน ราคาสูงกว่าปีที่แล้วมาก ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ น่าจะสูงกว่าปีที่ผ่านมาไม่มากนักเนื่องจาก ผลผลิตข้าวโพดไทยลดลงเล็กน้อย แต่สต็อกดันปีกับผลผลิตโลกมีมาก
- ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ผู้ประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ไม่ได้

ปัญหา

- ในช่วงเก็บเกี่ยวทุก ๆ ปี ฝนตกชุกข้าวโพดจะออกสู่ตลาดพร้อมกันคราวละมาก ๆ และมีความชื้นสูงก่อให้เกิดเชื้อราอาฟลาท็อกซินได้ง่าย เกษตรกรมักจะได้รับราคาต่ำราคาไม่มีเสถียรภาพ
- ผลผลิตเสียหายจากภาวะกระทบแล้ง

มาตรการดำเนินการ

- จัดระบบการผลิตข้าวโพด โดยส่งเสริมให้เกษตรกรเลื่อนระยะเวลาการปลูกข้าวโพดเพื่อให้ข้าวโพดกระจายการออกสู่ตลาด เพื่อเลี่ยงภัยธรรมชาติและให้มีคุณภาพดี
- ส่งเสริมให้เกษตรกรมีบ่อน้ำขนาดเล็กที่มีน้ำใช้ตลอดปี
- สนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรอย่างพอเพียงและขยายเวลาการชำระหนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเร่งเก็บผลผลิตเพื่อชำระหนี้

กลุ่มที่ 3 สินค้าผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการ

1. ถั่วเหลือง
2. ฝ้าย

1. ถั่วเหลือง

1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่ถั่วเหลืองของไทย

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2536/37	2,600,221	513,099	197
2537/38	2,732,979	527,580	194
2538/39	1,880,848	385,560	205
2539/40	1,695,938	359,094	212
2540/41	1,547,756	337,790	218
2541/42	1,516,099	334,874	221
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-12.207	-10.044	2.479
คาดคะเน 2542/43*	1,518,527	339,803	224

* คาดคะเนประจำเดือนธันวาคม 2542

2) ผลผลิต การใช้ในประเทศ การนำเข้า และส่งออกเมล็ดถั่วเหลือง

หน่วย: ตัน

ปี	ผลผลิตและการนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ส่งออก	ใช้ในประเทศ	รวม
2537/38	527,580	166,361	693,941	429	693,512	693,941
2538/39	385,560	425,652	811,212	291	810,921	811,212
2539/40	359,094	657,360	1,016,454	171	1,016,283	1,016,454
2540/41	337,790	574,244	912,034	377	911,657	912,034
2541/42	334,874	924,964	1,259,838	993	1,258,845	1,259,838
อัตราเพิ่ม(ร้อยละ)	-9.89	45.22	14.00	21.38	-13.99	14.00
2542/43*	339,803	1,000,000	1,339,803	700	1,339,103	1,339,803

หมายเหตุ * ประมาณการเบื้องต้น

3) ราคาเมล็ดถั่วเหลืองที่เกษตรกรขายได้ ราคาขายส่งเมล็ดถั่วเหลืองตลาด กทม.และ
ราคาเมล็ดถั่วเหลืองนำเข้า ณ ท่าเรือ กทม.

หน่วย:บาท/กก.

ปี	ราคาเมล็ดถั่วเหลือง ที่เกษตรกรขายได้	ราคาขายส่งเมล็ด ถั่วเหลืองตลาด กทม.	ราคาเมล็ดถั่วเหลืองนำเข้า ณ ท่าเรือ กทม.
2537	7.96	8.63	7.16
2538	8.08	8.78	7.42
2539	8.96	9.95	8.59
2540	9.22	9.87	9.90
2541	10.43	11.36	10.38
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	6.96	6.90	10.86
2542	9.07 (มค.-ตค.)	10.52 (มค.-ตค.)	8.04 (มค.-กย.)

ข้อเท็จจริง

- ผลผลิตมีไม่เพียงพอความต้องการ ต้องนำเข้าจากต่างประเทศร้อยละ 70
- รัฐบาลอนุมัติให้นำเข้าได้โดยเสรีไม่จำกัดปริมาณ อัตราภาษีร้อยละ 0 โดยให้ผู้นำเข้ามีการรับซื้อผลผลิตถั่วเหลืองภายในประเทศในราคาไม่ต่ำกว่าขั้นต่ำที่กำหนด
- ประสิทธิภาพการผลิตต่ำสู่ประเทศส่งออกสำคัญไม่ได้

ปัญหา

- ต้นทุนการผลิตภายในสูงกว่าต่างประเทศ
- รายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการขายผลผลิตต่ำ เนื่องจากผลผลิตที่ได้เกษตรกรมักขายเพื่อไปสกัดน้ำมัน

มาตรการดำเนินการ

- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ดีและเพาะปลูกเฉพาะในเขตพื้นที่ที่เหมาะสม
- พัฒนาและส่งเสริมพันธุ์ถั่วเหลืองให้มีโปรตีนสูง คุณภาพดี เพื่อบริโภคและเพื่อเป็นวัตถุดิบแปรรูปในอุตสาหกรรมอาหาร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

2. ฝ้าย

1) พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิตและผลผลิตต่อไร่

ปี	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
2537/38	355,353	77,909	219
2538/39	363,215	80,751	222
2539/40	336,816	75,142	223
2540/41	247,675	55,786	225
2541/42	197,251	42,593	216
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-14.445	-14.594	-0.142
2542/43*	168,474	37,499	223

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : * คาดคะเนประจำเดือนธันวาคม 2542

2) การผลิต นำเข้า ใช้ในประเทศและส่งออก (ฝ้ายปุย)

หน่วย ตัน

ปี	การผลิตและนำเข้า			ความต้องการใช้		
	ผลผลิต	นำเข้า	รวม	ใช้ในประเทศ	ส่งออก	รวม
2537/38	27,627	313,215	340,842	336,905	3,937	340,842
2538/39	28,635	353,670	382,305	337,989	4,316	382,305
2539/40	26,646	306,961	333,607	327,753	5,854	333,607
2540/41	19,782	276,238	296,020	291,738	4,282	296,020
2541/42	15,104	271,437	286,541	280,863	5,678	286,541
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	-14.594	-5.194	-5.851	-4.982	7.513	-5.851
2542/43*	13,298	-	-	-	-	-

* ประมาณการ

3) ราคาที่เกษตรกรขายได้ และราคาซื้อขายล่วงหน้าตลาดนิวยอร์ก

ปี	ราคาฝ้ายดอกชนิดคละที่ เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	ราคาซื้อขายล่วงหน้าฝ้ายปุยตลาด นิวยอร์ก	
		บาท/กก.	เซ็นต์/ปอนด์
2537/38	15.90	50.93	92.03
2538/39	15.05	45.30	81.23
2539/40	12.51	44.53	73.43
2540/41	20.37	65.36	69.92
2541/42	14.65	48.38	58.58
อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	1.399	2.674	-9.998
2542/43*	-	46.09	52.64

หมายเหตุ : ราคาเฉลี่ยเดือนตุลาคม - กันยายน

* เดือนตุลาคม 2542

ข้อเท็จจริง

- ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในประเทศ ผลิตได้ประมาณร้อยละ 5-7 ของความต้องการใช้ และ 90% นำเข้า
- ประสิทธิภาพการผลิตต่ำ ทำให้รายได้ต่ำ
- ราคาฝ้ายในประเทศขึ้นกับราคาในตลาดต่างประเทศ และอัตราแลกเปลี่ยน โดยราคาซื้อขายล่วงหน้าตลาดนิวยอร์ก ในปี 2537/38 เฉลี่ย 92.03 เซนต์/ปอนด์ หรือ 50.93 บาท/กก. ลดลงเหลือ 58.58 เซนต์/ปอนด์ แต่เมื่อคิดเป็นเงินบาทลดลงเพียง 2.50 บาท หรือ 48.38 บาท/กก.

ปัญหา

- ฝ้ายเป็นพืชอ่อนแอต่อโรคและแมลงศัตรู ต้องใช้สารเคมีปราบศัตรูพืชมาก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และก่อปัญหาต่อสภาพแวดล้อม

- ราคาในตลาดต่างประเทศลดต่ำลง ทำให้ราคาที่เกษตรกรขายได้ลดลงตามไปด้วย

มาตรการดำเนินการ

- จัดทะเบียนผู้ปลูกฝ้าย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและดำเนินมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ เฉพาะเกษตรกรผู้จดทะเบียนเท่านั้น
- เร่งรัดการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) เพื่อควบคุมและลดการใช้สารเคมีปราบศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดมลพิษต่อเกษตรกรและสภาพแวดล้อม